

Venäjä-pakotteet

Henkilöpakotteet (henkilöpakoteasetus (EU) 269/2014)

Ensimmäinen osa uusista pakotteista koskee ns. henkilöpakotteita, jotka on asetettu Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta.

EU ottaa käyttöön **uuden perusteen** sellaisten luonnollisten henkilöiden, oikeushenkilöiden, yhteisöjen tai elinten **pakotelistaamiselle**, jotka ovat vastuussa sellaisista toimista tai politiikoista taikka tukevat tai panevat täytäntöön sellaisia toimia tai politiikkoja, joilla edistetään **ukrainalaisten alaikäisten karkottamista, pakkosiirtoa, pakkosulauttamista, mukaan lukien indoktrinaatio, tai sotilaallista koulutusta**.

19. pakotepakettissa listatut **69 taho**a (22 luonnollista henkilöä ja 47 yhteisöä) ovat Ukrainasta pakkosiirrettyjen lasten sijoittamiseen liittyviä venäläisiä virkamiehiä, Venäjän hallitusta tukevia tai siitä hyötyviä tahoja liiketoiminnan piiristä.

Listattavien henkilöiden ja yhteisöjen joukossa on myös venäläisiä energiayhtiöitä, suuri venäläinen kullanteknologiaan osallistuva yritys, varjolaivaston hallinnasta vastaava venäläinen yritys, yksi petrokemian yritys ja yksi kiinalainen jalostamo, jotka edistävät öljykauppaa Venäjän kanssa, suuri kiinalainen valtion omistama yritys sekä muita oikeus- ja luonnollisia henkilöitä Ukrainan alueiden laittomasti liittämistä edistäneitä tahoja sekä yrityksiä, jotka ovat osallistuneet Venäjän asevoimien ja asevoimien tukemiseen.

Yhteisöpakotteiden listalle lisätään myös pakotekierron edistämiseen osallistuneita ja varjolaivaston toiminnan mahdollistamiseen osallistuneita yrityksiä useasta eri maasta (mm. Venäjä, Kiina, Hongkong, Intia, Thaimaa ja Kirgisia). EU listaa myös Aruban ja Curacaon valelippurekisterit.

Sektoripakotteet (sektoripakoteasetus (EU) 833/2014)

Toiseksi EU laajentaa ns. sektoripakotteita, jotka on asetettu Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta. Alla on esitetty sektoripakotteiden pääasialliset muutokset.

Vienti- ja tuontikielloista

Vientikiellon alaisiksi lisätään tuotteita, jotka voisivat edistää Venäjän sotilaallista ja teknologista, puolustus- ja turvallisuusalan kehittämistä, kuten nitroselluloosan tuotannon osalta hyödylliset kemikaalit, etäisyysmittarit ja tiettyjä erikoismetalleja.

EU laajentaa sellaisten toimijoiden listaa, jotka ovat sotilaallisia loppukäyttäjiä, osa Venäjän sotateollista kompleksia tai joilla on kaupallisia tai muita yhteyksiä Venäjän puolustus- ja turvallisuusalaan tai jotka muuten tukevat sitä, lisäämällä listaan **45 uutta taho**a. Tähän ns. vientikieltolistalle lisätään erityisesti kolmansissa maissa toimivia tahoja, jotka edistävät vientirajoitusten kiertämistä mm. mikroelektroniikan, miehittämättömien ilma-alusten ja muiden kaksikäyttötuotteiden sekä edistyneen teknologian tuotteiden osalta.

EU laajentaa myös niiden tuotteiden luetteloa, jotka voivat edistää Venäjän sotilaallista ja teknologista kehitystä tai sen puolustus- ja turvallisuussektorin kehittämistä. Listaan on lisätty muun muassa elektroniset komponentit, etäisyysmittarit, kemikaalit, joita käytetään rakettipolttoaineiden valmistukseen, sekä metallit, oksidit ja seokset, joita käytetään sotilasjärjestelmien valmistuksessa.

EU laajentaa myös öljytuotteiden tuontiin liittyvien kumppanimaiden luetteloa.

Nesteytettyyn maakaasuun (LNG) kohdistuva tuontikielto

Vähentääkseen edelleen Venäjän fossiilisten polttoaineiden viennistä saatuja tuloja, EU kieltää Venäjältä peräisin olevan tai sieltä viedyn nesteytetyn maakaasun (LNG) ostamisen, tuomisen tai siirtämisen unionin

alueelle 1.1.2027 alkaen kaikille sopimustyypeille. Tuontikielto astuu voimaan asteittain ja aikaisintaan 6 kk päästä pakotteiden hyväksymisestä. EU kieltää samalla tähän liittyvien teknisten palvelujen ja rahoitusavun tarjoamisen.

Venäjän käyttämään varjolaivastoon kohdistetut pakotteet

EU listaa sektoripakotteisiin yhteensä 117 varjolaivastoon kuuluvaa alusta. Sektoripakotteissa niin sanotut varjolaivat ovat aluksia, jotka kuljettavat tavaroita Venäjän aseteollisuuden käyttöön tai jotka kuljettavat venäläistä öljyä ja öljytuotteita ja eivät noudata IMO:n (International Maritime Organization) laivaliikenteelle antamia suosituksia. Uusimpien lisäysten myötä listattujen varjoalusten määrä nousee **557 alukseen**.

EU muuttaa myös yhtä alusten listauskriteeriä ja laajentaa palveluiden tarjoamisen kieltä aluksiin liittyen. EU täsmentää, ettei vakuutus- ja jälleenvakuutuspalveluiden tarjoamisen kieltä koske korvauksen maksamista tahoille, joille alus on aiheuttanut vahinkoa ennen aluksen lisäämistä listalle.

EU laajentaa myös satamiin ja sulkuihin kohdistuvaa liiketoimintakieltä. EU laajentaa liiketoimintakieltä koskemaan kaikkia kolmansien maiden eli muiden kuin Venäjän, satamia ja sulkuja, joita käytetään miehittämättömien ilma-alusten (UAV), ohjusten tai niihin liittyvän teknologian tai komponenttien siirtämiseen Venäjälle tai epäsäännöllistä ja riskialtista merenkulkua harjoittavien alusten harjoittaman öljyn hintakaton tai muiden pakotteiden kiertämiseen.

Liiketoimikiellot

EU lisää suuret energiayhtiöt Rosneft ja Gazpromneft täyden liiketoimintakiellon piiriin.

EU laajentaa myös liiketoimintakieltä, joka koskee oikeushenkilöitä, yhteisöjä tai elimiä, jotka ovat yhteydessä Venäjän keskuspankin rahoitusviestien siirtojärjestelmään ('SPFS') tai vastaaviin erikoistuneisiin rahoitusviestintäpalveluihin, jotka Venäjän keskuspankki on perustanut. Kielto ulotetaan koskemaan myös muita maksupalveluja, kuten Venäjän kansallista maksukorttijärjestelmää (venäjäksi 'Mir') tai

pikamaksujärjestelmää ('SBP'), jotka on perustettu Venäjän keskuspankin tai muiden venäläisten toimijoiden toimesta.

EU laajentaa liiketoimintakieltoa kolmansien maiden luottolaitoksiin, rahoituslaitoksiin ja kryptovarallisuuspalvelujen tarjoajiin siten, että se kattaa myös maksupalveluja tarjoavat toimijat, erityisesti ne, jotka tarjoavat kryptovarallisuus- ja maksupalveluja luetteloiduille toimijoille. Estääkseen uusien, luetteloituja toimijoita seuraavien toimijoiden lisääntymisen, EU laajentaa kyseistä liiketoimintakieltoa koskemaan myös vastaavia toimijoita, jos tietyt kriteerit täyttyvät.

EU lisää myös **5 uutta luotto- ja rahoituslaitosta** liiketoimintakiellon piiriin. niiden oikeushenkilöiden, yhteisöjen tai elinten luetteloon, joita koskee liiketoimintakielto. Mikään EU-toimija ei saa olla suoraan tai epäsuorasti tekemisissä minkään luetteloidun luotto- tai rahoituslaitoksen kanssa.

Venäjän erityistalousalueisiin kohdistuvat pakotteet

EU asettaa pakotteita Venäjän erityisiä taloudellisia, innovaatio- ja etuusalueita ("Special Economic Zone, SEZ") kohtaan. Kyseiset erityistalousalueet ovat keskeinen osa Venäjän federaation talouskehitysstrategiaa. EU kieltää uuden omistuksen hankkimisen, yhteisyritysten perustamisen sekä rahoituksen tarjoamisen mille tahansa yritykselle, joka on perustettu tai toimii tiettyjen erityistalousalueiden kautta, sekä uusien sopimusten tekemisen tällaisten yritysten kanssa. Lisäksi EU kieltää omistuksen ylläpitämisen sekä yhteisyritysten tai sopimusten jatkamisen sellaisten yritysten kanssa, jotka on perustettu tai toimivat tiettyjen erityistalousalueiden kautta.

Venäläisiä diplomaatteja koskevat kiellot

EU rajoittaa venäläisten diplomaattien ja heidän perheenjäsentensä liikkumista EU-alueella. Kun Venäjän diplomaatit, konsulivirkailijat sekä diplomaattisten edustustojen tai konsulitoimistojen hallinto-, tekninen tai palveluhenkilöstö ja heidän perheenjäsenensä matkustavat Schengen-

alueella jäsenvaltioon, joka ei ole heidän akkreditointivaltionsa, heidän on tehtävä ennakoilmoitus matkasta kyseiselle EU-jäsenvaltiolle.

Jäsenvaltiot voivat asettaa lupavaatimuksen venäläisille diplomaateille, jos he matkustavat alueelleen toisen jäsenvaltion myöntämän viisumin tai oleskeluluvan perusteella. Tämän toimenpiteen tarkoituksena on torjua yhä vihamielisempiä tiedustelutoimia, jotka tukevat Venäjän hyökkäystä Ukrainaa vastaan.

Muut palveluja koskevat kiellot

Rajoittaakseen Venäjän valtion mahdollisuuksia saada tuloja vanhoista ja huonosti ylläpidetyistä ilma-aluksista ja aluksista, EU kieltää jälleenvakuutuksen tarjoamisen venäläisille käytetyille ilma-aluksille tai aluksille viiden vuoden ajan niiden myynnin tai vuokrauksen jälkeen.

EU asettaa rajoituksia kryptovarallisuuspalvelujen tarjoamiselle, maksupalvelujen tarjoamiselle sekä sähköisen rahan liikkeeseenlaskulle venäläisille kansalaisille, Venäjällä asuville luonnollisille henkilöille sekä Venäjälle perustetuille oikeushenkilöille, yhteisöille tai elimille. Rajoitusten taustalla on näiden palvelujen merkitys Venäjän rahoitusteknologian ja verkkokaupan kehitykselle sekä kryptovarallisuuspalvelujen mahdollinen käyttö pakotteiden kiertämiseen.

EU asettaa kaikki Venäjän hallitukselle tarjottavat palvelut luvanvaraisiksi. EU kehottaa edelleen EU-yrityksiä poistumaan Venäjältä ja jatkaa poistumiseen liittyvää poikkeuslupamahdollisuutta 31.12.2026 saakka. EU vahvistaa jäsenmaiden oikeussuojakeinoja liittyen investointiriitoihin.

Valko-Venäjä-pakotteet

Valko-Venäjän henkilöpakotelistalle lisätään neljä uutta yhteisöä sekä yksi luonnollinen tai oikeushenkilö (765/2006, liite I).

Valko-Venäjään kohdistettuihin sektoripakotteisiin tehdään merkittäviä laajennuksia. Sellaisten tuotteiden ja teknologioiden, jotka voisivat edistää

Valko-Venäjän sotilaallista ja teknologista kehittämistä tai puolustus- ja turvallisuusalan kehittämistä, vientikieltolistaa laajennetaan eli yhdenmukaistetaan Venäjää koskevan vastaavan vientikieltolistan kanssa (765/2006, liite V a).

Samoin vienti- ja kauttakuljetuskiellossa olevien tavaroiden listaa yhdenmukaistetaan sellaisten tavaroiden osalta, jotka voisivat edistää erityisesti Valko-Venäjän teollisten valmiuksien kehittämistä.

EU on kohdistanut pakotteita Valko-Venäjään vuodesta 2004 lähtien. Pakotteita on laajennettu merkittävästi Valko-Venäjän vuoden 2020 vilpillisten presidentinvaalien sekä Venäjän hyökkäyssodan alkamisen jälkeen. Tällä hetkellä henkilöpakotejärjestelmään on listattu 311 henkilöä ja 50 yhteisöä. Näiden lisäksi Valko-Venäjää koskee asevientikielto sekä ylilento-, nousu- ja laskukielto valkovenäläisille lentoyhtiöille EU-alueella. Pakotteita laajennettiin ja harmonisoitiin Venäjä-pakotteiden kanssa viimeksi heinäkuussa 2025. Valko-Venäjää koskevia henkilöpakotteita hyväksyttiin viimeksi heinäkuussa 2025.